

КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Л.М. Чернелевський

Витоки відкриття в нашому університеті спеціальності «Бухгалтерський облік» уходять у з 1982 рік — після перших клопотань Міністра м'ясної і молочної промисловості УРСР пана Соломахи В.К. та Міністра харчової промисловості УРСР пана Кулініча М.Ф., які в лютому-квітні 1982 р. звернулися на адресу Міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР пана Єфіменка Г.Г. та ректора КТІХП пана Гулого І.С. з проханням відкрити, починаючи з 1982/1983 навчального року в КТІХП відділення з підготовки бухгалтерських кадрів з щорічним набором двох груп загальною чисельністю 50 осіб на 1-й курс.

Своє клопотання Міністри обґрунтували низькою питомою вагою спеціалістів з вищою освітою, якими укомплектовані підприємства харчової та м'ясо-молочної промисловості. На той час в системі Мінхарчопрому України працювало 11,3 тис. працівників з бухгалтерського обліку і тільки 9,8 відсотка з них мали вищу спеціальну освіту, а 39,8 відсотка посад займали практики. В м'ясній і молочної промисловості України на той час працювало біля 6 тисяч фахівців з обліку, з яких лише 8,6 відсотка мали вищу освіту.

Міністри у своїх листах стверджували, що відсутність у штатних розписах підприємств висококваліфікованих працівників з обліку, контролю і аналізу суттєво погіршує ефективність функціонування галузевих підприємств і організацій.

Підняте Міністрами питання було розглянуто в Міністерстві вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, але позитивного вирішення не отримало.

Не зрушив вирішення цього питання і лист Заступника Міністра м'ясної і молочної промисловості УРСР пана Бондаренка В.М., який в липні 1983 року на адресу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, Міністерства м'ясної і молочної промисловості СРСР та ректора КТІХП знову порушував клопотання про необхідність підготовки у нашому інституті фахівців з бухгалтерського обліку з спеціалізацією для окремих галузей харчової і переробної промисловості.

На цьому листі ректор КТІХП пан Гулий І.С. наклав таку резолюцію: «Тов. Гиривець П.В., тов. Чепурнов І.А., тов. Рибачук В.Н. Прошу вивчити питання, доповіді 1.09.83 р.».

Шановні вчені підготували обґрунтування щодо відкриття в КТІХП нової спеціальності, але і вони не змогли перемогти бюрократичні перепони, які існували на той час.

У 1987 році піднялася друга хвиля пропозицій, які обґрунтовували необхідність підготовки в КТІХП фахівців з бухгалтерського обліку. Розпочався цей етап з листа Першого заступника Голови Держагропрому УРСР — міністра УРСР пана Ткаченка О.М. на адресу Держплану УРСР (лист від 27 липня 1987 року), який пропонував, посилаючись на Постанову ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 20.03.86 р. № 358 «Про подальше удосконалення економічного механізму господарювання в агропромисловому комплексі держави», посилити забезпечення підприємств і організацій АПК висококваліфікованими спеціалістами в сфері планування, бухгалтерського обліку і аналізу господарської діяльності, для чого розпочати підготовку бухгалтерів з вищою освітою для харчових та переробних галузей промисловості в КТІХП і ОТІХП з планом щорічного набору по 100 осіб.

У 1988-1989 роках до вирішення цього питання підключився Перший заступник Голови Держагропрому УРСР — Міністр УРСР пан Ситник В.П., який у своїх листах на адресу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР (від 08.02.88 р.) та Держагропрому СРСР (від 23.02.89 р.) обґрунтував необхідність і можливість підготовки фахівців з бухгалтерського обліку в КТІХП наявною матеріально-технічною базою та відповідними кадрами вищої кваліфікації.

При цьому слід відмітити, що в системі вищої освіти бувшого Радянського Союзу фахові комісії з окремих спеціальностей були в основному при ВНЗах Москви і Ленінграда, а без згоди фахової комісії відкрити в будь-якому ВНЗі нову спеціальність було неможливо. Враховуючи це, наш інститут підготував листа ректору Московського фінансового інституту голові УМО по спеціальності 0608 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності» професору Грязновій А.Г. з проханням позитивного рішення щодо відкриття в нашому інституті нової спеціальності за рахунок зменшення прийому по спеціальностях 2703 «Технологія цукрових речовин» і 2704 «Технологія бродильних виробництв і виноробства». Позитивне рішення було отримано.

Заключний акорд в епопеї відкриття спеціальності «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності в КТІХП» поставили листи Першого заступника Голови Держагропрому УРСР — Міністра УРСР пана Кулініча М.Ф. на адресу Міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР пана Пархоменка В.Д. (від 24.10.89 р.) та Ректора КТІХП пана Гулого І.С. на адресу Першого заступника голови Державного комітету з народної освіти СРСР — Міністра СРСР пана Перегудова Ф.І. (від 06.02.90 р.).

Слід відмітити, що на протязі майже десяти років велику увагу вирішенню питання відкриття спеціальності 0608 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності» в нашому навчальному закладі приділяли керівництво інституту, зокрема ректор — Іван Степанович Гулий.

З початку створення кафедри і по сьогодні кафедру очолює к.е.н., професор Чернелевський Л.М., який до переходу на роботу в Університет (1987 рік) багато років працював на керівних посадах в системі харчової промисловості та агропромислового комплексу України.

Працюючи в 1982 – 1986 роках в центральному апараті Мінм'ясомолпрому УРСР, в 1986 – 1987 роках — в центральному апараті Держагропрому УРСР та з 1987 року — на посаді завідувача кафедри економіки, а з 1992 року на посаді завідувача новоствореної кафедри обліку і аудиту професор Чернелевський Л.М. вносив свій посильний вклад у вирішення цієї проблеми.

На різних рівнях управління харчовою промисловістю від підприємств до міністерства Л.М. Чернелевський поєднував практичну роботу з науковими дослідженнями, приділяв велику увагу механізації і автоматизації бухгалтерського обліку, популяризував цей напрям у статтях і практичних посібниках.

Без відриву від виробництва у 1984 році захистив кандидатську дисертацію.

Леонідом Миколайовичем докладено багато зусиль по становленню випускової кафедри з нової для Університету спеціальності «Облік і аудит», формуванню професорсько-викладацького складу кафедри, розробці методичного забезпечення 34 дисциплін, які викладаються колективом кафедри обліку і аудиту.

Успішній роботі Чернелевського Л.М. над проблемами становлення кафедри сприяли проекти Європейського співтовариства «TASIS — реформування бухгалтерського обліку в Україні» та Американської агенції з міжнародного розвитку USAID «Міжнародний фінансовий облік» і «Міжнародний управлінський облік». Одночасно з підвищенням кваліфікації в сфері міжнародного бухгалтерського обліку Леоніду Миколайовичу присвоєна кваліфікація аудитора, він одержав ліцензію на аудиторську діяльність.

Особисто Л.М. Чернелевським підготовлено один підручник та п'ять навчальних посібників з грифом Міносвіти України, серед яких доцільно виділити такі як: «Бухгалтерський облік на підприємствах харчової промисловості», «Комп'ютерний бухгалтерський облік», «Економічний аналіз на підприємствах харчової промисловості».

Завдяки докладеним зусиллям з 1991 року наш навчальний заклад готує висококваліфікованих фахівців з обліку і аудиту. Починали ми з 25 студентів I курсу в 1991 році і дійшли до випуску 626 фахівців (331 — бакалавр, 198 — спеціалісти, 97 — магістри) у 2012 році. Ці дані свідчать, що наш Університет дійсно був підготовленим до відкриття нової спеціальності, має чудову матеріально-технічну базу та високоосвічений професорсько-викладацький персонал з обліку і аудиту.

У 1992 році з кафедри економіки і бухгалтерського обліку в харчовій і м'ясо-молочній промисловості виділилась кафедра бухгалтерського обліку, яка у 1995 р. була перейменована на «Кафедру обліку і аудиту».

Велику роботу колектив кафедри проводить по методичному забезпеченню навчального процесу. Реформа бухгалтерського обліку в Україні, необхідність впровадження в життя нового національного плану рахунків та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку поставили перед колективом кафедри проблему постійного оновлення методичного забезпечення з дисциплін бухгалтерського циклу, економічного аналізу і аудиту. На протязі останніх років ця проблема колективом кафедри успішно вирішується.

Першими викладачами новоствореної кафедри були д.е.н., професор Ткаченко Н.М., к.е.н, доценти Гандзюк Д.І., Мозгова І.І., Перетятко М.В., Момот Л.В.

Сьогодні в складі кафедри працюють доктор економічних наук, професор Н.М. Ткаченко, кандидати економічних наук, доценти Н.І. Беренда, Л.М. Духновська, І.В. Жолнер, О.В. Михайленко, Г.Г. Осадча, Н.Г. Слободян, Ю.Л. Темчишина, В.М. Небильцова, Л.В. Момот, старші викладачі О. В. Овдій, Т.Ю. Редзюк, Л.М. Соломчук, асистенти В.В. Бевз, І.Й. Кравченко, Н.В. Кудренко, С.М. Ніколаєнко, С.Ю. Скоморохова, В.О. Чорна, О.С. Щербина.

До керівництва магістерськими програмами кафедра залучає провідних вчених з інших вищих навчальних закладів м. Києва.

За період функціонування колектив кафедри обліку і аудиту разом з заочними факультетами НУХТ підготували більше восьми тисяч висококваліфікованих фахівців з обліку і аудиту (3494 бакалаври, 3959 спеціалістів та 668 магістрів).

За період функціонування на кафедрі захищена одна докторська та шість кандидатських дисертацій, вченими кафедри за цей період видано одну монографію, дев'ять підручників, двадцять навчальних посібників з грифом МОНМС України.

Наукові здобутки кафедри зумовлені насамперед високим професійним рівнем та моральним кліматом, що панує у колективі та у відносинах зі студентами

Такий плідній роботі колективу сприяла раціональна організація його наукової діяльності.

За основним напрямком наукової діяльності затверджена держбюджетна тема: 0112U001495 «Удосконалення обліку, аналізу і аудиту в умовах глобалізації світової економіки» (науковий керівник, професор Чернелевський Л.М.).

Виконання даної теми тісно пов'язане з науковими напрямками: «Удосконалення бухгалтерського фінансового обліку, оподаткування і звітність в умовах глобалізації» (виконавець — проф. Ткаченко Н.М.), «Дослідження впливу обліку, аналізу і аудиту як інформаційних систем на формування конкурентної стратегії підприємств харчової та переробної галузей АПК» (виконавець — доц. Беренда Н.І.); «Удосконалення методичних підходів управління витратами підприємств харчової промисловості в умовах інтеграції та глобалізації світової економіки» (виконавець — доц. Осадча Г.Г.); «Удосконалення методології економічного аналізу діяльності підприємств харчової та переробної галузі АПК» (виконавець — доц. Слободян Н.Г.); «Удосконалення обліку, аналізу і аудиту на підприємствах харчової промисловості з гармонізацією національних стандартів і впровадженням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і звітності» (виконавець — доц. Жолнер І.В.); «Формування, організація та ефективне використання потенціалу підприємств харчової промисловості» (виконавець — доц. Михайленко О.В.); «Обліково-аналітичне забезпечення формування інформаційної бази для менеджменту підприємства в умовах глобалізації світової економіки» (виконавець — Темчишина Ю.Л.); «Дослідження розвитку обліку франчайзингу в Україні та шляхи удосконалення» (виконавець — доц. Момот Л.В.), «Глобалізація податкового законодавства як один з елементів удосконалення обліку на Україні» (виконавець — Редзюк Т.Ю.), «Удосконалення системи управління виробничими запасами харчової промисловості шляхом оптимізації процесів постачання та розробки логістичних методів» (виконавець — Овдій О.В.), «Підвищення ефективності діяльності підприємств малого бізнесу в умовах кризи» (виконавець — Соломчук Л.М.), «Підвищення ефективності збереження енергії та ресурсів на підприємствах харчової промисловості» (виконавець — Бевз В.В.).